

Таким чином, відсутність у Конституції України чи відповідному законі тих чи інших повноважень органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб не є «дефектом закону», а волевиявленням законодавця, у формі спеціальних гарантій, з метою недопущення порушень юридичної визначеності, тобто чіткої юридичної аргументації компетенції (повноважень) з урахуванням усього чинного законодавства та його основних принципів.

Література:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96–ВР. URL. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80/ed20190221#Text> (дата звернення: 15.12.2023).
2. Рішення Конституційного Суду України від 25 грудня 1997 року № 9-зп. URL. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v009p710-97> (дата звернення: 15.12.2023).
3. Рішення Конституційного Суду України від 16 квітня 2009 року № 7-рп/2009 URL. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v007p710-09/ed20190221#n56> (дата звернення: 15.12.2023).
4. Єдиний державний реєстр судових рішень URL. <https://reyestr.court.gov.ua/Review/114685583> (дата звернення: 15.12.2023).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-359-3-3>

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛІТИЧНОЇ ФУНКЦІЇ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СПІВРОБІТНИЦТВА З МІЖНАРОДНИМИ УРЯДОВИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ (ОБСЄ, НАТО, РАМШТАЙН) ТА ГРУПАМИ (G7, G20)

Гайду Сергій Васильович

*аспірант кафедри конституційного, міжнародного
і кримінального права*

*Донецького національного університету імені Василя Стуса
м. Вінниця, Україна*

Серед численних актуальних теоретичних та практичних проблем політики держави, що вимагають ґрунтовного та детального дослідження з урахуванням зовнішніх та внутрішніх факторів зумовлених повномасштабним вторгненням росії, важливе місце посідає питання реалізації політичної функції України в контексті співробітництва з міжнародними урядовими організаціями. Дослідження ролі

співробітництва з міжнародними урядовими організаціями є актуальним з огляду на жорстокість і масштаби російського вторгнення, що ставить перед дипломатією виклики щодо досягнення довгострокової безпеки України шляхом залучення міжнародних акторів.

Характерною особливістю співробітництва з міжнародними урядовими організаціями в умовах воєнного стану є відсутність зі зрозумілих причин офіційних документів, наприклад, у Європейському фонді миру (далі – ЄФМ) існує свій порядок доступу до документів [6]. Однак, існують основоположні міжнародно-правові акти, які так чи інакше регулюють відносини у сфері співробітництва з міжнародними урядовими організаціями (Віденська конвенція про дипломатичні зносини 1961 року, Віденська конвенція про представництво держав у їх відносинах з міжнародними організаціями універсального характеру 1975 року, Віденська конвенція про Спеціальні місії 1969 року, Конвенція про привілеї та імунітети ООН 1946 року, Конвенція про привілеї та імунітети спеціалізованих установ ООН 1947 року, Конвенція про безпеку персоналу ООН і пов'язаного з нею персоналу 1994 року; двосторонні угоди з воєнно-дипломатичних питань, угоди (протоколи) про відкриття військових представництв, місій тощо). Значним кроком та досвідом співробітництва з міжнародними урядовими організаціями нашої держави вважаємо приєднання до Декларації про безпекові гарантії для України G7 [4]. Відповідно кожна держава, яка в рамках двосторонніх угод про безпекові гарантії України у сфері оборони буде зобов'язана: надавати допомогу та сучасне військове обладнання на суші, в повітрі та на морі – пріоритет протиповітряної оборони, артилерії та вогню дальньої дії, бронетехніки та інших ключових можливостей, таких як бойова повітряна зброя, а також сприяння підвищенню сумісності з євроатлантичними партнерами; сприяти подальшому розвитку оборонно-промислової бази України; підготовка та тренування українських військ; обмін розвіданими та співпраця; підтримка ініціатив щодо кіберзахисту, безпеки та стійкості, зокрема для боротьби з гібридними загрозами.

Особливості та ефективність співробітництва з міжнародними урядовими організаціями було висвітлено в аналітичному дослідженні Фонду ім. Фрідріха Еберта та громадської організації Рада зовнішньої політики «Українська Призма» [2]. Визначення ефективності оборонної дипломатії відбувалось з урахуванням таких індикаторів як: політичний інтерес або залученість акторів до певного напрямку зовнішньої політики України; стратегічні комунікації за визначеним напрямом; конкретна діяльність за вказаним напрямом протягом 2022 року; результати та досягнення за напрямом протягом 2022 року. Значну увагу отримали питання безпекових гарантій для України [1], важливим елементом чого є військовий захист та забезпечення, чому були присвячені заяви та інтерв'ю

Президента, Офісу Президента України та МЗС. Під час щорічної наради послів Президент наголошував на пріоритеті оборонної та безпекової допомоги для України як одному з головних завдань посольств на 2023 рік, а також на питаннях членства в НАТО. У щорічному Посланні до ВРУ Президент окремо зупинився на питанні співробітництва з НАТО та стандартів Альянсу. Важливим елементом оборонної дипломатії можна вважати контактну групу формат «Рамштайн». Це альянс 54 країн (усі 31 держава-член НАТО та 23 інші країни), які підтримують оборону України [7]. Станом на вересень 2023 року відбулось 15 зустрічей «Консультативної групи з питань оборони України» – формату «Рамштайн» [2, с. 264].

Рада Європейського Союзу протягом року ухвалювала заходи допомоги в межах ЄФМ. ЄФМ підтримує спроможність та стійкість Збройних Сил України для захисту територіальної цілісності та суверенітету країни та захисту цивільного населення від російської військової агресії, що триває. ЄФМ покриває витрати на військову техніку, а також послуги з технічного обслуговування, ремонту та переоснащення [3].

Крім того, Рада ЄС започаткувала Місію ЄС із військової допомоги на підтримку України (EUMAM Ukraine), метою якої є посилення військових спроможностей Збройних Сил України. На Мадридському саміті лідери НАТО погодили посилений пакет допомоги Україні. Створений формат «Рамштайн» об'єднав понад 50 країн світу – не тільки членів НАТО, а й держави Азії, Африки, Близького Сходу. Україна отримувала як летальну, так і не летальну військову допомогу від партнерів. Від початку російської агресії США надали Україні озброєння на суму понад 20 млрд дол. США, ставши найбільшим безпековим донором. Президент США Дж. Байден підписав закон про ленд-ліз для оборони демократії Україною. Велика Британія надала допомоги на 2,3 млрд фунтів, ставши другою серед безпекових донорів, та започаткувала на своїй території місію з підготовки українських військовослужбовців. Країни, які надали Україні найбільше летальної та нелетальної військової допомоги у 2022 році – це США, Велика Британія, Японія, Німеччина, Польща, Латвія, Чехія, Австралія, Естонія, Норвегія, Литва, Фінляндія.

Варто відзначити, що через таку різноманітність сфер діяльності та інструментів співробітництва з міжнародними урядовими організаціями важко говорити про універсальну модель оборони, сумісну з будь-якою сучасною державою. Тут варто враховувати конкретні умови, фінансові можливості, оборонний і науковий потенціал, чисельність збройних сил, ситуацію з безпекою, розташування, участь у міжнародних організаціях безпеки, відносини з сусідами та багато інших факторів змушують кожну з них діяти в пріоритетних напрямках, використовуючи наявні інструменти [5].

Отже, співробітництво з міжнародними організаціями та групами формується поточними потребами зовнішньої політики та політики безпеки держави. Співпраця України з міжнародними урядовими організаціями в рамках політичної функції держави орієнтується на досягнення і зміцнення суверенітету, територіальної цілісності та політичної стабільності. Гарним прикладом реалізації цієї співпраці є Рамштайнський формат. Завдяки Ramstein Україна змогла забезпечити важливу військову допомогу ефективним чином завдяки тісній координації з великою кількістю партнерів.

Література:

1. Андрій Єрмак та Андерс Фог Расмуссен презентують рекомендації щодо гарантій безпеки для України. *Офіційний сайт Президента України*. 13.09.2022. URL: <https://www.president.gov.ua/news/andrij-yermak-ta-anders-fog-rasmussen-prezentuyut-rekomendac-77729>
2. Українська призма: Зовнішня політика 2022. Аналітичне дослідження / ГО «Рада зовнішньої політики «Українська призма», Фонд ім. Ф. Еберта. ТОВ «Вістка» Київ, 2023. 308 с. URL: <https://library.fes.de/pdf-files/bueros/ukraine/20405.pdf>
3. European Peace Facility. URL: https://fpi.ec.europa.eu/what-we-do/european-peace-facility_en
4. G7: Joint declaration of support for Ukraine. *European Council*. 12.07.2023. URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2023/07/12/g7-joint-declaration-of-support-for-ukraine/>
5. Lech D. Defence diplomacy – an important tool for the implementation of foreign policy and security of the state. *Security and Defence Quarterly*. 2018. № 20(3). P. 57–71.
6. Rules for public access to documents held by the EPF (document ST 12346/2022 INIT). *European Council*. URL: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12346-2022-INIT/en/pdf>
7. Russian Offensive Campaign Assessment, February 14, 2023. *ISW*. URL: <https://www.understandingwar.org/backgrounder/russian-offensive-campaign-assessment-february-14-2023>